

A.N. Whitehead filozófiájának főbb nézetei:

- A valóság minden elemében kreatív, nem múltbeli események által determinált (a jelen nem a múlt pusztá ismétlődése), de nem is véletlenszerű változásokból áll.
- A valóság lényegileg "létesülés" vagy "folyamat", nem "létezés" vagy "állapot".
- A valóság alapeleme nem a "szubsztancia", hanem a "tapasztalás" vagy "történet".
- Minden létezőnek van fizikai (receptív, befogadó) és mentális (spontán, reagáló) aspektusa is: a szerveződések nem merülnek ki mérhető fizikai tulajdonságaikban.
- Minden tapasztalás minden másnak a tapasztalása: a világ organikus történései az összefüggőség, a megőrzés és az értékelés viszonyában állnak egymással.
- Minden tapasztalást az új lehetőségek közötti választás jellemez: a történések részben szabadok vagy önmeghatározóak (minden tapasztalás egyedi, önértéke van).
- A valóság egymásból felépülő történések pulzáló egymásutánisága: nem a történések vannak az időben, hanem ők hozzák létre az időt.
- A jövő meghatározatlan, nyitott (fizikai vagy isteni kauzalitás által nem determinált).
- A tapasztalások a nagyobb komplexitás elérése érdekében összetett egységekké szerveződnek (társulás-elv).
- A létezés kaland, amelynek célja a szépség és a komplex rend elérése, az ellentétes érzések harmonizálódása.

(Karsai Gábor: [Filozófia és ökológia](#))

Henri Rousseau 'Surprised' - illustration by [Amanda Hall](#)